

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Психологія»
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Психології
Семестр	3
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.психол.н., доц. Яцюрик Алла Олександрівна
Контактна інформація	alla.yatcyurik@icloud.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Вивчення курсу диференційної психології сприяє більш глибокому розумінню психології індивідуальних, типологічних та групових відмінностей людей і є необхідним компонентом підготовки психолога-професіонала. Проблеми, які розглядаються курсом диференційної психології, дають можливість збагатити знання в галузі психології людини і ці знання допоможуть практичному психологу в компетентному аналізі впливу біологічних і соціальних чинників на формування і розвиток особистості клієнта. А це в свою чергу сприятиме науковій обґрунтованості психологічного діагнозу та програми надання йому відповідної психологічної допомоги.
Мета та цілі	Мета курсу «Диференційна психологія» - засвоїти сучасні уявлення про індивідуальні, типологічні та групові психологічні відмінності між людьми, ознайомитися з класичними та новітніми їх класифікаціями.
Результати навчання	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій,

Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	для вирішення професійних завдань. навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Вступ до спеціальності», «загальна психологія», «Вікова психологія».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Тема 1. Диференційно-психологічна парадигма вивчення людини	1. Предмет та завдання диференціальної психології. 2. Дослідження індивідуальних відмінностей в ранніх психологічних теоріях. 3. Передумови виникнення диференціальної психології: експериментальна психологія і біологія. 4. Основні диференціально-психологічні конструкти. 5. Диференційно-психологічна парадигма у вивченні людини. 6. Принципи формального підходу до індивідуальності. 7. Компоненти структури індивідуальності. 8. Елементи індивідуальності та їх інтеграція в цілісну структуру. 9. Ендофактори та екзофактори у детермінації міжіндивідуальної варіативності.	Опитування, практичні завдання, тести
Тема 2. Взаємодія факторів спадковості і середовища як основна передумова індивідуальних відмінностей.	1. Фактор спадковості як обмежуюча умова розвитку організму. 2. Поняття оточуючого середовища. 3. Взаємовплив спадковості і середовища. 4. Найбільш поширені помилкові стереотипи щодо впливу спадковості і середовища. 5. Поведінка, що не є результатом наслідків. 6. Тілобудова і поведінка. 7. Історико-психологічний аналіз поняття темпераменту. 8. Типологія темпераменту. 9. Властивості нервової системи як передумова темпераменту. 10. Розвиток темпераменту в контексті психогенетичних і лонгітюдних досліджень.	Опитування, практичні завдання, тести
Тема 3. Здібності та інтелект у структурі індивідуальності.	1. Проблема задатків, здібностей та інтелекту у диференційній психології. 2. Загальні інтелектуальні здібності. 3. Характеристика текстологічних підходів до інтелекту. 4. Стійкість інтелектуальних вимірювань. 5. Інтелект у структурі індивідуальних властивостей. 6. Спадковість і середовище у в детермінації інтелектуальних	Опитування, практичні завдання, тести
Тема 4. Особливості статевих і вікових	1. Статеві відмінності у прояві властивостей нервової системи і темпераменту.	Опитування, практичні завдання

відмінностей.	2. Статеві відмінності в емоційній сфері. 3. Відмінності у здібностях чоловіків і жінок. 4. Особистісні відмінності чоловіків і жінок. 5. Гендерні особливості поведінки.	тести
Тема 5. Диференційно-психологічні аспекти характеру.	1. Місце характеру у структурі індивідуальності. 2. Характер та інші властивості індивідуальності. 3. Структура характеру. 4. Зв'язок характеру і темпераменту. 5. Поняття про Я-концепцію. 6. Поняття про самооцінку.	Опитування, практичні завдання тести
Тема 6. Особистісні фактори поведінкових відмінностей	1. Особистість: диференційно-психологічний аспект. 2. Концепція особистісних рис. Теорії особистісних факторів. 3. Ієрархічна організація особистості. 4. Формально-динамічна модель особистості. 5. Функціональна особистість.	Опитування, практичні завдання тести

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: учебник для вузов. /Л. Ф. Бурлачук – СПб.: Питер, 2007. – 352 с.
2. Кондрашихина О. А. Дифференциальная психология [Текст]: учебное пособие / О. А. Кондрашихина. - К: Центр учебной литературы, 2009. – 232 с.
3. Либин А. В. Дифференциальная психология: наука о сходстве и различиях между людьми. – М., 2008.
4. Марцинковская Т. Д. История психологии [Текст]: учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. / Т. Д. Марцинковская. - Москва : Академия, 2003. - 544 с.
5. Машков В. Н. Дифференциальная психология человека. – СПб., 2008. 6. Мерлин В. С. Очерк интегрального исследования индивидуальности. – М., 1986.
7. Мандель Б. Р. Дифференциальная психология [Текст]: модульный курс / Б. Р. Мандель. – М.: Вузовский учебник: Инфра-М, 2012. - 313 с.
8. Палій А. А. Диференціальна психологія [Текст]: навч. посіб. / А. А. Палій. - Київ: Академвидав, 2010. – 429 с.
9. Психология индивидуальных различий / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 720 с.
10. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К., 2001.
11. Райгородский Д. Я. Психология личности. Зарубежная психология. [Текст]: Хрестоматия / Д. Я. Райгородский, 2002. - 512 с.
12. Рибалка В. В. Теорії особистості у вітчизняній психології [Текст] : навч. посібник / В. В. Рибалка., 2006. – 530 с.
13. Кэлвин С. Теории личности [Текст]: учеб. пособие / Кэлвин С. Холл, Гарднер Линдсей; пер. с англ. И. Гриншпун., 1999. – 592 с.
14. Непомнящая Н.И. Психодіагностика личности: Теория и практика: Учебное пособие [Текст] / Непомнящая Н.И., 2001. - 192 с.
15. Практическая психодіагностика: Методики и тесты [Текст], 2004. - 672 с.
16. Райгородский Д. Я. Психология личности. Зарубежная психология. [Текст]: Хрестоматия / Д. Я. Райгородский. -, 2002. - 512 с.
17. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференціальна психологія. – Львів:
18. «Новий світ – 2000», 2011. – 235 с.
19. Собчак Л. Психология индивидуальности: Теория и практика психодіагностики [Текст] / Собчак Л., 2003. - 624 с.
20. Титаренко Т. М. Життєстійкість особистості: соціальна необхідність та безпека: [навч. посіб.] / Т. М. Титаренко, Т. О. Ларіна. – К.: Марич, 2009. – 76 с. – (Серія “Бібліотечка соціального працівника”).
21. Кречмер Э. Строение тела и характер. – М., 1995.
22. Леонгард К. Акцентуированные личности. – К., 1981.

23. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М., 1977.
24. Леонтьев А. Н. О формировании способностей // Вопросы психологии. – 1960. – № 1. – С. 7-17.
25. Небылицин В. Д. Основные свойства нервной системы. – М., 1991.
26. Небылицин В. Д. Психофизиологические исследования индивидуальных различий. – М., 1976.
27. Русалов В. М. Атрибутивные стили и характер [Текст] / В. М. Русалов
28. Психологический журнал. – 2008. – № 4. – С. 44-53.
29. Русалов В. М. Опросник структуры темперамента. – М., 1990.
30. Смутьсон М. Л. Психология развития интеллекту. / М. Л. Смутьсон – К.: Нора-друк, 2003. –298 с.
32. Стреляя Я. Роль темперамента в психическом развитии. – М., 1981.
33. Титаренко Т. М. Життєстійкість особистості: соціальна необхідність та безпека: [навч. посіб.] / Т. М. Титаренко, Т. О. Ларіна. – К.: Марич, 2009. – 76 с. – (Серія “Бібліотечка соціального працівника”).
34. Хамитов Н. В. Одиночество женское и мужское: Опыт вживания в проблему. – М. : ООО «Издательство АСТ»; Харьков : «Торсинг», 2004. – 444 с.
35. Холодная М. А. Когнитивные стили. О природе индивидуального ума.
36. / М. А. Холодная – СПб.: Питер, 2004. — 384 с.
37. Шмаргун В. М. Интеллект і процеси соціалізації / Шмаргун В. М.// Соціальна психологія. – 2007. – №2. – С. 80-86
38. Циринг Д. А. Психодиагностика личностной беспомощности: проблемы и методы [Текст] / Д. А. Циринг, Е. А. Евстафеева // Сибирский психологический журнал. – 2011. – №41. – С. 111-120.
39. Юрченко В. І. Етнопсихологічні чинники формування образу «Я» особистості [Електронний ресурс] / В. І. Юрченко // Рідна мова 13 – С. 35-39. Доступ до ресурсу: http://www.interklasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=pdf-rm-13.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-6)	60
Підсумковий контроль (теми 1-6)– екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре

74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни